

רמז. דיני ברכת הריח. ובו י"ד סעיפים:

באר הגולה

א ברכות מ"ג.

ב שם מ"ד ומ"ה

ג"ח.

א"א אסור ליהנות מריח טוב עד שיברך קודם שיריח - אבל לאחריו אין צריך לברך כלום

בין חדים

משמע דאם לא צריך קודם שהריח או בשעה שמריח לא יוכל לברך אח"כ וכ"כ א"ר אוח ג' א"א אוח א':
שם (א) אבל לאחריו א"ל לברך ולענין שהחיינו כחב הדב"ז ח"ב סימן ד' ובחדשות סימן רל"ז דעל הריח עוב המחודש משנה לשנה כגון לוי"ר הונד"ו והיאסמין והבארגאם וסורד וכיוצא בהם אני הגיל לברך עליהם זמן בשעה שאני נהנה מן הפרי יעו"ש. והביאו כנה"ג בהגה"ע סימן רכ"ה ומ"א שם ס"ק י"ב. וכן כחב שבות יעקב ח"ב סימן ל"ח והביאו השע"ת שם אוח י"א. אבל ה"ח פ' כ"מ אוח ק"ך כחב דאין מצרכין שהחיינו על הריח יעו"ש והביאו מ"א בזה הסימן סק"א. וכן כחב שנה"ג בזה הסימן בהגה"ע אוח ב' יעו"ש ועיין ברכ"י אוח א' מ"ש בזה וסיים דלענין הלכה אין לברך כיון דבמחלוקת שנוייה וכחב דכן עמא דבר יעו"ש. וכ"כ בספרו מחבר אוח ג' והביאו שע"ת אוח ב' וכן על ורדים המדוקחים בדבש אין לברך שהחיינו על אכילהם כיון דאינם ראויים לאכילה בפ"ע. וכן והמעש"ר פ"ט מה"ב דין א' כחב המעם משים דלא נטעו ליה. אינשי אדעהא דכתי לרקחם בדבש אלא לריחא ועי"כ לא תקנו לברך שהחיינו גם על אכילהם יעו"ש

יב) כתב המרדכי פ' א"ר דאין מצרכין אלא על דבר שהנוף נהנה ממנו ולכן אין מצרכין על האש אלא במ"ש הואיל ותחלת צריחתו הוא והביאו ד"מ אוח א' וכחב דמס"ע אין מצרכין על קול ערב. עכ"ד. ובמשי"מ כחב המעם משום דאין בו ממש יעו"ש. וסא דאין מצרכין על רחיצה וסיכס כיון דאין נכנסין לגוף. מ"א סק"א:

יג) על ריח מינטיה הנקרא בערבי נעני"ה ובלשון משנה פ"ז דשביעית דנדנס ופ"ק דעוקאין מינחא. ואמיהא בשבת קכ"ח כחב הנו"ר חא"ח כלל א' סימן מ"א דאין מצרכין עליו. והרב פרח שושן כלל ס"י י"ג חלק עליו וכחב דמצרכין עליו הנותן ריח טוב בפירות וכן כחב הל"ק"ע ח"ב סימן קט"ו אלא שכתב דהעולם נוהגין לברך עליו עשבי ולא ידע למס יעו"ש י"א בהגה"ע. אבל הש"ס"ל ססי מ"ד כחב וז"ל והפיגס כופא והאמיתס מינחס וכל שהן עשב שריחן נודף מצד עליהם עשבי בשמים עכ"ד. והביאו בברכ"י אוח ב' וכן עמא דבר לברך על המינטי"ה הנקרא בערבי נעני"ה עשבי בשמים כמ"ש הש"ס"ל והל"ק"ע:

ה) מותר להריח בפרחי כאלילות כל עדלס אעפ"י שיש בהם עיקר פרי אבל אסור להריח בפרי אם גדל קנה כון שהוא עדלס. הדב"ז בחדשות ס"י מ"ד. מיכו בשו"ת זרע יעקב ס"י ז' העלס דפירות הקדש או קונס מותר להריח בהם ולא יצרך עליהם יעו"ש. והביאו מחבר"ר אוח ח' ונראה כיון דיש פלוגתא בזה ואסור להנות מן העולם בלא ברכה שב וא"ת עדיף ולא יריח בדבר האסור בהנאה אפילו בלא ברכה. ועיין ש"ע יו"ד ס"י ק"ח סעי' ז':
ו) דבר שאסור באכילה ולא בהנאה מותר להריח בו אפילו לכתחלה. שו"ת אמונת שמואל ס"י מ"ה פרי"ח צ"ד סימן ק"ח אוח כ"א ואוח כ"ה. מאמ"ר בזה הסימן אוח ד' והשיג על שנה"ג בהגה"ע אוח ח' שכתב דדבר שאסור לאכול אסור להריח בו יעו"ש וכן הסכים ה"ר זרע יעקב סימן ז' ער"ה אוח ד' ועיין לקמן אוח כ"ב:
ז) ור"ד והדס שנהלכו ביו"ט מותר להריח בהם בלי שיטלפלו. שו"ת זרע יעקב ס"י ח' מחבר"ר אוח ט' וכ"כ בשלהן עריך לקמן סימן בל"ו סעי' יו"ד דאף בהדס מחובר מותר להריח יעו"ש וכ"כ הער"ה אוח ח':
ח) שושנים שמונחים על הרומונים של ס"ת יכול לברך עליהם פרי"ח יו"ד סימן קי"ו אוח ז' זכ"ל אוח ב':

ט) שם עד שיצרך וכ"ו כחב בסי בני חיים בהם מכה ח' אלפאנדרי הזקן דמסבבא דעל חגי פרי מצרכין ולא על קליפת הפרי ומיכו נאמר שם בשם מהר"י בן הרב הנז' דמצרכין על קליפת הפרי יעו"ש. אבל המחבר"ר אוח ד' השיג עליו וכחב דאין לברך הנותן ריח טוב בפירות על הקליפת אלא יצרך בורא מיני בשמים יעו"ש. וכ"כ הבי"מ אוח א' חס"ל אוח ו':

י) שם אבל לאחריו א"ל לברך. והמעם כחב רש"י בנדה ר"ס דף כ"ב משום דהנאה מופעת היא והביאו הב"ח. וכחב דר"ל דמיד לאחר שהריח נפסקה ההנאה ודמי לאוכל ונהעכל המזון שבמעיו דאינו מצרך לאחריו עכ"ל. וכ"כ הט"ז סק"א וכ"כ המ"א סק"א בהם הכלבו והכו"ה אוח א' כחב עוד טעם אחד משום דלא כלס דבר שמריח מחמה שמריחין בו יע"ש ולי נראה לה עוד טעם אחר דאין מצרכין ברכה אחרונה אלא בדבר דשייך ביה שביעס לא כן בריח דאף אם יריח יומם וגילה לא יבצע ועי"כ אין מצרכין עליה ברכה אחרונה ומכל הכי מעמי

על